

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47-82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Ludovic Mocsáry

— A murit campionul maghiar pentru drepturile naționalităților —

(L. P.) În vîrstă de 90 de ani, ca un blînd patriarh s'a stîns pe moșia sa Andornak, departe de fîmîntările lumii, nestorul politicii independentei ungare, Ludovic Mocsáry, — figura cea mai expresivă, mai interesantă a vieții publice din Ungaria și campionul sincer și devotat pentru drepturile naționalităților în această țară.

Contemporan cu marele bărbat de stat ungar, Francisc Deak, — Ludovic Mocsáry era și partizanul politic al acestuia, dar pînă la o limită. Nu aproba politica dualistă a lui Deak — dar aproba politica lui în ce privește egala îndreptățire a naționalităților. Mocsáry a aparținut partidului lui Deak pînă la 1866, cînd Deak a încheiat pactul austro-ungar — după care Mocsáry s'a afiliat de stînga moderată condusă de Koloman Tisza. Fiind un partizan infocat al ideii independentei Ungariei, Mocsáry a înființat în 1874 partidul independentist, al cărui președinte a fost vreme de zece ani. Ne fiind șovinist și cum mintea lui limpede a fost pururea deschisă pentru ideile largi și progresiste — Mocsáry și-a format o convingere mare și frumoasă în ce privește politica față de naționalități. Și această convingere l'a adus în conflict cu partidul său.

La 8 Februarie 1886, Ludovic Mocsáry ține un mare discurs de apărare a naționalităților în Camera ungară. Atunci d-sa a spus:

»Sunt convins că în patria noastră, afară de așa numitele chestii de drept public, nu există o chestiune mai însemnată, decât chestiunea naționalităților, cu atât mai vîntos, cu cât deslegarea acestei chestiuni este exclusiv o problemă ungară, dat fiind-că starea naționalităților așa cum e în patria noastră nu mai există alt undeva pe lume. Eu cred, că nu ajung de loc numai declarațiile, fără îndoiială de natură împăciuitoare, făcută de ambele părți, dar mai ales din partea maghiară, — cu fapte trebuie să dovedim — facta loquuntur — că vrem să respectăm aspirațiile și drepturile naționalităților nemaghiare.

Românii de aceia osîndesc politica de naționalitate a guvernului, fiind-că ea nu are succes, și pentru-că atât la justiție, cât și pe terenul administrației, sunt astfel de stări de lucruri, cari nu-s menite să inspire stîmă și atașare pentru statul ungar fie-cărui cetățean. Pentru atașare, și alipire față de statul ungar, e de lipsă în primul rînd o tratare bună. — Chestia de naționalitate se învîrtește în jurul instrucției publice. E timpul, că după ce națiunea maghiară a făcut atât de mult în prima linie pentru limba ei proprie, să facă și în interesul celor de alte limbi ceva.»

Apărarea această caldă făcută în 1886 în plin parlament de un deputat maghiar, a provocat indignare în sîrul deputaților șoviniști de teapa

confelui Albert Apponyi, Iany D., cari s'au ridicat îndată să protesteze contra atitudinii lui Mocsáry, spunînd că e periculoasă intereselor statului și națiunii maghiare, și că partidul independentist dezaprobă declarațiile președintelui lor Mocsáry.

Și așa a izbucnit conflictul între Mocsáry și partidul independentist.

El se văzu silit să iasă din partid.

Românii însă și-au manifestat via lor admirație pentru acest »corb alb« în politica de naționalitate, și la 17 Aprilie 1886, s'a prezentat la Ludovic Mocsáry o delegațiune de fruntași români, care în semn de omagiu i-au înmînat un Album comemorativ, cu peste două mii de semnături românești și cu următorul salut: »Celui mai drept patriot maghiar, în semn de aducere aminte și de grațitudine pentru discursul său franc și bărbătesc, ținut în 8 Februarie 1886, în adunarea deputaților, în interesul drepturilor garantate prin lege celorlalte naționalități din patria comună. El dedică patrioții români.«

Dar românii au mers și mai departe cu recunoștința lor față de bravul apărător al cauzei lor.

Partidul național român a oferit lui Ludovic Mocsáry mandatul de deputat din Caransebeș, al generalului Doda și protopresbiterului Mihai Popovici (ambii aleși în 1887 și 1888; dări cari au refuzat demonstrativ să participe la desbaterile Camerei, și nici nu voiau să renunțe la mandat — din care motive — președintele Camerei a anulat alegerea acestora). Și în adresa ce i-a trimis o partidul național l'a rugat să accepte mandatul, că un tribut de recunoștință pentru buna-voința ce o arată pentru naționalitățile din Un-

garia. Mocsáry mulțumind alegătorilor români, a făcut următoarele declarații:

»Sînt stîns legat și astăzi de acele vederi, pe cari le-am avut și pînă acum în chestiunea independentei statului nostru și în chestiunea naționalităților. Ungaria numai atunci va fi în stare să-și cucerească independența, dacă prin crearea bunelor relațiuni între diferitele naționalități se va realiza consolidarea internă a statului. A recunoaște că în patria aceasta locuiesc naționalități deosebite, a cumpăni fără prejudecată și cu dreptate cea ce pretinde egalitatea naționalităților și unitatea statului — iată unde zace posibilitatea ca să creăm relațiuni mai bune în țară.«

Intra în parlament, ca alesul Românilor, — dînsul a fost primit de deputații maghiari cu o răceală glacială. Și atunci a văzut ce rezistență mare are de înlîmpinat rezolvarea chestiunii naționalităților din partea șoviniștilor. Și cum Mocsáry — nu era omul compromisurilor — a preferat exilul politic. Și retras pe moșia lui din Andornak el și-a trăit ultimele zile de blînd patriarh, fără amarăciune, într-o resemnare filozofică. Și înainte de a muri a avut satisfacția să vadă că pe calea ce a croit-o dînsul în aprecierea chestiei naționalităților — pășeste — ce-i drept încă sfios — însuși prim ministrul, contele Tisza — care recunoaște că dragostea naționalităților se pot câștiga pentru interesele statului ungar — nu prin opresiune, ci prin drepturi, prin luarea în considerare a justelor lor aspirații culturale și naționale. Rămîne acum ca aceasta recunoaștere să se traducă în fapt — căci vorba lui Mocsáry — facta loquuntur.

Turcii despre marea lor victorie dela Dardanele

Constantinopol, 10 Ianuarie. — Ministrul de război Enver Pașa publică următorul comunicat:

Pe frontul Dardanelelor, grație ajutorului lui Dumnezeu, am gonit pe dușman și din Sedil Bahr. Despre atacul nostru pe care l'am pregătit de trei zile și l'am întreprins ieri după amiază — în-că nu ne-a sosit un raport detaliat. Știm numai atât, că am ocupat toate pozițiile dela Sedil Bahr și Teke Burnu. Deja la prima înaintare în spre centru, trupele noastre au capturat 9 tunuri. Ma-

rea tabără dușmană cu o mare pradă de război e acum în posesia noastră. Artileria turcă a scufundat un vapor de transport plin cu trupe dușmane. Încă n'am putut evalua prada uriasă. Perderile anglo-franceze sunt extrem de mari. Un al treilea aeroplan dușman atacat de un aeroplan al nostru la Sedil Bahr, s'a prăbușit cuprins de flacări.

Dușmanul, care de un an de zile a făcut uz de toate mijloacele pe acest front pentru a ne lovi în inimă, — a avut ca rezultat final — mari pierderi de oameni și material de război.

Ambasadorul Germaniei din București la Berlin

București, 10 Ianuarie. — Ministrul Germaniei la București, von dem Basse a plecat la Berlin. Se dă mare im-

portanță acestei călătorii a diplomatului german din București la Berlin.

DIN ROMÂNIA

Precizarea atitudinii partidului conservator de sub șefia dlui Marghiloman

Sub titlul »Masca a căzut« — ziarul »Naționalul« din București, favorabil Ententei, face următoarele constatări asupra actualei situații politice din România:

»Este în adevăr un trist echivoc acela care persistă în sferele guvernamentale și în Camera liberală unde pe când guvernul se declară deocamdată pentru o politică neutră vedem atitudini ostentative de aprobare a tuturor oratorilor cari, ea dnii Carp, Stere și Arion propovăduesc o politică alăturarea de puterile centrale.

Acest echivoc pierzându-se devine o cauză de adâncă neliniște și trebuie să regretăm odată mai mult că d. prim ministru a persistat într-o tăcere încăpăținată care apropiată de manifestațiile majorităților sale pare că ar încuraja tocmai ipotezele de a căror realizare posibilă ne cutremurăm cu toții.

Dar, masca a căzut cel puțin în ce privește gruparea marghilomanistă și — lucru neașteptat — d. Const. Arion e acela care s'a însărcinat cu această operă de sinceritate.

Ceea ce trebuie să reținem e declarația, care i-a fost smisă, că partidul său înțelege că politica de posibilități este politica unei acțiuni alături de Germania. Nu ne-am îndoit niciodată că acesta a fost întotdeauna gândul ascuns al grupărei marghilomaniste, dar e bine că o declarație categorică a fost făcută în acest sens de unul din fruntașii ei. Cel puțin în ce privește pe d. Marghiloman echivocul a încetat. Când va înceta însă nedumerirea ce aruncă în sulete atitudinile contradictorii ale guvernului și ale majorităților sale?

Reluarea efectivă a exportului de cereale

Ziarul »Mineva« anunță:

»Comisiunea centrală pentru vânzarea și exportul cerealelor« a ținut o importantă ședință sub prezidenția d-lui ministru Al. Constantinescu.

Având în vedere sărbătorile și nevoile, atât ale cumpărătorilor cât și ale agricultorilor, Comisiunea a ținut să termine lucrările de detaliu și să dea o formă hotărâtă organizării transporturilor pentru exportul celor 50.000 vagoane de cereale.

D. Al. Constantinescu ministrul agriculturii a arătat că depozitele actuale cari așteaptă să fie exportate sunt de aproape 150.000 vagoane grâu. O importantă cantitate însă se află în bună păstrare și n'ar întâmpina prejudicii dacă n'ar putea fi imediat exportată sau vândută în interior. — D. ministru al agriculturii a arătat însă că guvernul caută să favorizeze țigul; nu înțelege însă să aglomereze operațiile de așa natură ca în loc de înlesnire, să pricinuiască o congestie a liniilor și punctelor de cșire. D-sa a arătat că sunt semne că cumpărătorii au acum vagoane disponibile și deci exportul va putea fi efectuat în excelente condițiuni, mulțumind și piața internă și pe cumpărători.

După calculele făcute, proporția de exportat imediat revine la 1/8 din depozitele actuale. E nădejde ca această proporție să fie chiar îndoită. Comisiunea a mai studiat chestiunea depozitelor de grâu și făină cu cari s'au aprovizionat primăriile comunelor urbane din toată țara și a comunicat tuturor administrațiilor comunale să

vândă întreg stocul disponibil, de grâu sau făină, cu prețurile ce vor putea obține. Primăriile vor înștiința de aceste vânzări comisiunea centrală, care le va libera la cerere permise de export. Proiectul regulamentului de transporturi fiind în întregime revizuit de Comisiune, a fost luată hotărârea ca el să fie supus și delegaților

streini, cari ar putea să ceară unele modificări din punctul lor de vedere

Având în vedere că aproape toate dispozițiile necesare reluării exportului au fost studiate și soluționate, Comisiunea speră că imediat după sărbătorile exportul cerealelor să înceapă a fi o realitate.

MERSUL RĂZBOIULUI

Anglo-francezii părăsesc definitiv Dardanelele

— Englezii în fața violențelor atacuri turcești au evacuat acum și Sedil bahr. — Prăbușirea ofensivei rusești. — Ententa arestează consulii puterilor centrale și din Mitlene. — Grecia în momentul de a lua o decizie supremă. — Un mare succes german pe frontul francez. — Muntenegrenii respinși din pozițiile lor. —

Doă săptămâni, a fost pe frontul basarabean, bucovinean și galițian iară viață, mișcare, bătaie. La Crăciunul catolic, rușii au inaugurat o nouă ofensivă puternică — care acum a fost interuptă — în urma perdenilor extraordinari de grave ale rușilor — fără a dobândi nici cel mai neînsemnat succes. Presa Ententei dându-și seamă de eșecul acestei ofensive rusești — înfățișează acum astfel lucrurile ca și cum austro-germanii au întreprins o ofensivă contra rușilor la granița Basarabiei și că Mackensen conduce această ofensivă din Cernăuți, și că ea amenință și România. Și în această falsificare a realității se distinge în deosebi ziarul englez »Daily Mail.«

Deoarece ziarul nostru n'a apărut în sărbătorile Crăciunului, avem aci de înregistrat evenimentele din patru zile de pe fronturile de luptă. — adică dela 7, 8 și 9 Ianuarie, vom rezuma aci cât mai fidel toate rapoartele oficiale și telegramele sosite.

Pe frontul rusesc, raportul lui Höfer de Joi 6 Ianuarie anunță o slăbire a luptelor în Galiția de răsărit și la granița basarabeană. Numai artileria rusă a deschis focul ici și colo, dar infanteria n'a intrat nicăieri în acțiune.

Din comunicatul dela 7 Ianuarie reiese că ziua precedentă a decurs relativ în liniște la nord-est. Numai la rîul Stîr s'au produs lupte. Rușii au ocupat un cimitir la nord de Csatorisk, de unde au fost curând gonți de gloștii austriaci. În dimineața zilei de Vineri, rușii au reînnoit atacurile în Galiția de răsărit. Trupe turchestane au pornit în zorii zilei contra liniei noastre la nord-est de Buczac și au pătruns pe o dină strîmtă a frontului nostru în tranșeele noastre. Regimentele 16 și 24 de honvezi într'un contra-atac repede i-au gonit iară de acolo. Au fost făcuți acolo numeroși prizonieri și am capturat trei mitralieze. Din măturisirile prizonierilor rezultă că s'a comunicat trupelor rusești de către comandantii lor că se pregătește o mare rușere a frontului austro-ungar pentru a duce iară armatele rusești în Capați. După evaluări competente rușii au pierdut dela începutul anului nou în luptele dela granița basarabeană și la Stripa cel puțin 50.000 oameni.

Din raportul dela 8 Ianuarie aflăm că rușii n'au ținut seamă de sărbătorile Crăciunului ci au început iară bătălia în Galiția de răsărit și la granița Bucovinei. La rîul Stripa înainte de zorii zilei, trupe de asalt rusești sub protecția ceței au înaintat până la bateriile noastre — dar un contra-atac al regimentelor noastre 24 și 57

de infanterie i-a respins din pozițiile noastre. Printre cei 720 ruși prinși se află și un colonel și 10 ofițeri. Pozițiile noastre dela Nistru au stat în cursul zilei sub puternicul foc al artileriei rusești. Pe frontul basarabean, dușmanul înainte de prânz au început atacul prin foc de artilerie. Stăduințele lui erau îndreptate iară contra pozițiilor noastre dela Toporont și la răsărit de Rarancea. Aci luptele erau extraordinar de crîncene. Una din coloanele de atac rusești au reușit să pătrundă în tranșeele noastre, dar într-o luptă corp la corp au fost gonite de rezervele noastre. Am prins acolo un ofițer și 250 soldați ruși. La Berestiani în Volinia trupele noastre au respins detașamente de recunoaștere rusești. La rîul Stîr, artileria noastră printr'un foc concentrat a împedat o încercare a rușilor de a recuceii cimitirul la nord de Csatorisk.

De pe frontul muntenegrean se anunță succese obținute de armata generalului Kövess contra muntenegrenilor. Aceștia au fost respinși după lupte grele din localitățile Taraknie, Goduse, la nord de Beane și din pozițiile lor la vest de Rozaj și între Ipek și Plav. Avangardele austro-ungare se află acum la 10 kilometri de părărire de Beana.

În Albania, lângă Tirane au izbucnit serioase lupte între bande albaneze și trupe sârbești. Albanezii voiau să captureze proviziile sârbești venite din Italia. Se apreciază la 100.000 soldați sârbi cari au fost din nou echipați, alcătuind trupe noi. Din Italia sosește în Albania noui transporturi de munițiuni și proviant. La coasta albaneză e concentrată o flotă a Ententei. Până acum în Albania au debarcat 70.000 italieni.

În Grecia se așteaptă zilnic răspunsul Ententei la nota de protestare a guvernului grec cu privire la arestarea consulilor din Saonic.

În cercurile diplomatice din Sofia, se alină că puterile centrale în unire cu aliații lor în vederea ofensivei lor apropiate au întreprins un demers comun la Atena, cu scopul de a se preciza atitudinea Greciei față de puterile centrale și de Ententa. Dela răspunsul Greciei atîrnă rezolvarea unor importante probleme militare. Grecia stă în fața unor hotărâri importante. Un membru al ambasadei grecești la Sofia a declarat că Grecia nu cutează să ia cpoziție contra Ententei, căci flota anglo-franceză amenință Atena și poate primi ori-când porunca să înceapă bombardarea.

— »Giornale d'Italia« află din Atena, că am-

basadorii Ententei au comunicat guvernului grec, că consuli puterilor centrale arestați la Salonic au fost puși în libertate.

Comunicatul dela 9 Decembrie anunță că atacurile rusești de acum două zile fiind respinse cu mari pierderi pe toate punctele Galiziei de răsărit și dela granița basarabeană — rușii n'au mai reînnoit ei atacurile lor, ei numai din când în când au îndreptat focul artileriei lor contra liniilor noastre. El aduce noi întăriri. La Iul Kormin în Volinia, trupele noastre au risipit detașamente de recunoaștere rusești. Altfel nimic nou.

Comunicatul dela 9 Ianuarie anunță că la nord est de Berana, muntenegrenii au luat din nou poziție de atac. Înălțimile ocupate de ei au fost luate cu asalt și am capturat un tun. La Taia încăierări. La granița herțegovină și în regiunea Boche di Cattaro trupele noastre sînt în luptă contra pozițiilor muntenegrene.

Consulii arestați la Salonic, au sosit pe un vapor de război francez în portul francez Toulon.

Din Atena mai sosește știrea că francezii au arestat ei în insula Mitilene pe Consulul austriac și 17 persoane de naționalitate grecească și pe vice-consulul german — considerați ca suspecti și au fost internați pe un vapor de război al Ententei.

LUPTLE DIN APUS

— Un nou mare succes german în Vosgi. — Germanii prind 20 ofițeri și 1083 soldați francezi, capturând și 15 mitralieze. — Parlamentul englez primește legea serviciului militar obligator. — Submarin englez scufundat.

Comunicatele germane dela 8 și 9 Ianuarie aduc vești de biruinți frumoase de pe frontul francez:

La 7 Ianuarie luptele au fost împedicate pe cea mai mare parte a frontului, de vremea rea. La sud de Hartmannsweilerkopf a fost smulsă dela francezi o porțiune de tranșee și am prins 60 vînători francezi.

La 8 Ianuarie, germanii au reușit la sud, de Hartmannsweilerkopf să recucerească cele din urmă tranșee pierdute de germani la 21 Decembrie. Am făcut prizonieri acolo 20 ofițeri și 1083 vînători francezi și am capturat 15 mitralieze.

— Camera Comunelor din Anglia a votat cu 403 voturi contra 105 proiectul de lege prin care se introduce serviciul militar obligator. Guvernul englez Asquith a făcut posibilă votarea acestui proiect introducând modificări absolute radicale, — cari au schimbat caracterul acestui proiect, și în loc de serviciul militar obligator pentru toți, — a devenit obligator numai pentru necăsătoriți. Dar nici în forma actuală, legea aceasta n'a mulțumit pe unii miniștri. Așa reprezentanții partidelor muncitorești în guvernul lui Asquith: miniștrii Henderson, Bryce și Roberts au demisionat. Tate categoriile de muncitori din Anglia în conferințele ținute s'au declarat contra acestui proiect.

— Majoritatea guvernamentală engleză va fi micșorată prin faptul că partidul muncii a decis să iasă din aceasta majoritate.

— Lingă Texel un submarin englez nr. 17, văzându-se urmărit de vapoare germane, a pornit cu mare viteză, și s'a ciocnit de o mină, după care s'a scufundat.

— Ziarul francez »Journal de Debats« nu crede că în anul 1916 va fi semnată pacea, ei se vor stabili numai condițiunile primordiale ale păcii.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— VII lupte de artilerie. — Italia proiectează o a cincea ofensivă. — Criza de cărbuni și fier în Italia. — Vapoare italiene scufundate.

Comunicatele lui Höfer din ultimele trei zile anunță următoarele de pe frontul italian:

Luptele de artilerie au durat în multe locuri ale frontului și au fost din când în când destul de vii în regiunea dela Col di Lana, la Flitsch și în regiunea platoului Doberdo, Capul de pod Tolmino, în partea lui de nord precum și pozițiunile noastre la nord de acolo, în deosebi tranșeele ce le-am smuls acolo dela italieni a stat sub focul extrem de intensiv al artileriei italiene. Și la Oslovița au avut loc vii lupte de artilerie. Comunicatul dela 9 Ianuarie nu semnalează nimic nou.

— Ziarul italian »Tribuna« anunță că generalul italian Cadorna după o perioadă de liniște va începe o nouă ofensivă. El a adus noi întăriri pe front, a adus trupe noi și a făcut numeroase schimbări în conducere. A cincea ofensivă italiană va fi mult mai viguroasă de cât cele de până acum.

— În Italia crește nemulțumirea contra Angliei. Fostul prim ministru italian Luzzati publică în »Corriere della Sera« un nou apel adresat Angliei — de sigur inspirat de guvernul italian, în care îi cere să nu prea abuzeze de puterea mare, și să aștepte mai multă prevenire față de necesitățile aliaților ei, în special în ce privește transportul și procurarea de cărbuni, fier, oțel și alt material necesar industriei agriculturii italiene.

— În Italia se resimte tot mai mult lipsa de cărbuni și lemne. Multe societăți de navigațiune și fabrici trebuie să-și întrerupă activitatea. Și scumpetea ia dimensiuni tot mai mari.

— Din Cetinje se anunță că un vapor italian venit din Brindisi cu 100 tone articole alimentare și cu 429 recruți muntenegreni sosiți din America s'a ciocnit de o mină aproape de San Giovanni di Medua și s'a scufundat.

Un alt vapor de transport italian »Siene«, s'a scufundat aproape de Gibraltar.

TURCIA ȘI DUȘMANII EI

— Englezii evacuează Sedil Bahr. — Entuziasmul la Constantinopol. — Turcii înconjoară în Mesopotamia 10.000 englezi.

O știre senzațională vine din Constantinopol: în cursul nopții după lupte aprige, englezii suferind mari pierderi au evacuat cu totul Sedil Bahr. Nici un englez n'a mai rămas acolo. Peninsula Gallipoli este cu desăvârșire evacuată de dușman. Știrea despre curățirea frontului Sedil Bahr s'a răspândit ca fulgerul în Capitala Turciei, și a provocat un entuziasm de nedescis. S'au arborat drapele.

Așa dar și ultimele pozițiuni ce le-au avut englezii în peninsula Gallipoli — au fost părăsite de ei. În chipul acesta a renunțat în mod rușinos Ententa la acțiunea ei dela Dardanele.

— O altă știre de asemenea importantă vine din Capitala Turciei, în ce privește situația din Mesopotamia. În orașul Kutelamara, s'au întărit puternic peste 10.000 soldați englezi. Acum orașul acesta a fost cu totul înconjurat de turci — și va trebui să capituleze prin foame sau printr'un asalt general ce-l vor întreprinde turcii.

Știrile zilei

Deputat din România la Budapesta

D. deputat Filloți din București a petrecut câteva zile la Budapesta, în societatea deputatului nostru d. dr. Nec. Șerban de Volla.

Crăciunul românilor în Capitală

Și anul acesta colonia română a sărbătorit cu toată evlavia cuvenită sfintele Sărbători ale nașterii Domnului.

Românii gr. ort. s'au întrunit în număr foarte imposant în Capela gr. ort. din Strada Hollo. În deosebi gradele militare au fost frumos reprezentate. Toata Capela precum și curtea a fost tixită de credincioși români. În Capela a servit slujba dumnezeiască P. Cuv. Sa părintele protosinel Ghenadie Bogoevici, asistat de preoții militari, Ioan Pap, protopop onorar și Valentin Ionescu. La sfârșit s'a citit Pastorală Episcopului diecezei de Arad.

Românii gr. catolici s'au adunat și ei în Capela Ilușității Sale d-lui Episcop Hosszu (în str. Keckeméti 14) unde liturgia a fost celebrată de d. dr. Iosif Siegescu, prelat papal cu asistență mare din partea teologilor români din Seminarul central. Tot din teologi a fost înghetbat un cor puternic care a ridicat mult serviciul divin prin răspunsurile lui armonioase.

Prim ministrul ungar la rege

Contele Tisza, a fost Vineri și Sâmbătă la Viena, cu care pilej s'a ținut un consiliu de miniștri comun sub prezidiul ministrului de externe, baronul Burian. La acest consiliu au luat parte prim ministrii, contele Stürgkh, contele Tisza, ministrul de război baronul Krobatin, ministrul de finanțe dr. v. Koerber, și șeful statului major al armatei austro-ungare, baronul Conrad v. Hötendorf. Obiectul acestei conferințe au fost chestiuni actuale de ordin politic, militar și economic.

Contele Tisza a fost primit apoi în audiență de monarh, iar Sâmbătă seara, prim ministrul ungar s'a întors la Budapesta.

Daruri pentru răniții români din Budapesta

D-na Luiza Sida, cunoscută prin operele ei de binefacere, a pus la dispoziția preoților noștri din Capitala suma de 20 coroane 35 filei pentru a fi distribuită soldaților români internați în spitalele din Budapesta. La aceasta suma s'a adăugat 11 cor. 20 filei — donați de studenții gimnaziali din clasa VI-a din Blaj la inițiativa d-lui cand. de prof. Adrian Oțoiu.

Moartea unui deputat ungar

Deputatul cercului Bărănd, Julliu de Nadany a murit la Budapesta în etate de 54 ani. El a aparținut partidului kossuthist — dar nemulțumit de violența luptelor întreprinse acum trei ani de opoziție, el a părăsit partidul 48-ist.

Admirația rusească pentru tactica germană

Corespondentul din Moscova al ziarului bucureștean »Adevărul«, dr. I. Ducian, publică în această gazetă, în numărul de Marți, 22 Decembrie st. v. sub titlul »Cucerirea Dvinei« foarte caracteristice aprecieri din cercurile militare rusești asupra tacticii militare a germa-

nilor, din cari reproducem următoarele părți:

Comandanții ruși nu au cuvinte ca să laude ușurința și elasticitatea cu care știu germanii să manevreze trupele lor. Ei pot, unde e necesar, să-ți aducă în sute de automobile, la 30-50 de kilometri depărtare, forțe considerabile. Rușii, spre pildă, reușesc să distrugă un rând, două, uneori trei rânduri de tranșee, pun mâna pe sute de prizonieri, se cred stăpâni pe tot frontul, când deodată se pomenesc cu o armată întregă în fața lor, ieșită, ca din pământ. Sute de automobile în câteva zeci de minute au adus din dosul frontului mii de soldați, proaspeți, cu sute de mitralieze, și cu zeci de tunuri.

Cu diferitele lor formații militare, germanii se joacă ca jonglerii cu câteva cutite în mână. Ei le aruncă dintr-o parte într-alta, cu o iscusință admirabilă. Uneori sub focul inamicului, ei schimbă regimente dintr-un loc într-altul. Când duc luptă de poziție, țin în cele dintii tranșee, cea mai bună armată, pe vânători, iar când simt că rușii îi vor ataca, trimit în dosul frontului elementele de elită ale armatei și pun ca stavilă soldați de calitate inferioară. Unde pot, fac economie și de un cartuș iar unde trebuie, trimit la moarte, companii, batalioane, regimente, nu se preocupesc pentru oameni.

Demonstrația unor studenți din Iași contra profesorului Virgil Arion

Se știe că directorul ziarului »Moldova« din București, d. Virgil Arion, este în același timp profesor la Universitatea din Iași. Duminică trecută, d-sa și a anunțat o conferință în aula Universității din Iași, despre Henrik Ibsen. Un grup de studenți războinici au împiedicat pe acest profesor să ție conferința. Rectorul Universității din Iași, d. profesor Stere, făcând ancheta, a expus cazul Senatului universitar care în unanimitate s'a pronunțat pentru admonestarea a 27 studenți provocatori ai scandalului. S'a hotărât ca 4 din cei 27 să piardă o sesiune de examen, iar toți 27 studenți să nu poată face parte dintre conducătorii centului studențesc și a altor societăți studențești.

Profesorii Găvănesc, Popovici și Buțureanu, s'au opus din răspuneri acestor pedepse și au făcut opinie separată împotriva acestor măsuri, despre cari au declarat că vor aduce o mare perturbare în bunul mers al universității ieșene.

Senatul Universitar, tot prin majoritatea acestor patru voturi, a hotărât să se dea satisfacție d-lui Virgil Arion în sensul de a nu se acorda aula universității pentru altă conferință de cât după ce d-sa și-o va ține pe a d-sale, fixându-se pentru aceasta și ziua de Duminică, 3 Ianuarie 1916. — Ceilalți trei profesori s'au opus cu stăruință și împotriva acestui vot.

O spărtură în partidul socialdemocrat german

Din Berlin se anunță: Comitetul executiv al partidului social-democrat german în conferința ce a ținut-o zilele acestea a dezaprobat procedarea fracțiunii socialiste de 20 deputați cari în ședința parlamentului german dela 21 Decembrie 1915 au votat contra creditelor de război — deși aceștia la 4 August 1914 au votat asemenea credite. Cum însă și azi condițiile sint aceleași ca la 1914, dușmanii Germaniei și a-

rește Germania — partidul socialist trebuie să urmeze aceeași politică ca la începutul războiului. Comitetul executiv a declarat apoi că ziarul »Vorwärts« nu-și mai împlinește datoria de organ central al partidului, căci prin scrisul lui, arată desbinarea în sinul partidului, de aceea a pierdut dreptul să apară ca organul central al partidului.

Darul lui Sven Hedin

Celebru explorator scandinav, Sven Hedin, a donat Crucii roșie germane și austro-ungare 75.895 mărci, tot produsul cărții sale »Ein Volk in Waffen« (Un popor sub arme), în care dă glas admirației sale față de poporul german, după ce l-a văzut vizitând fronturile de luptă.

Pentru soldatii răniți

a binevoit să trimită la administrația ziarului nostru d-na Floarea Miloi născută Pirtea din Bozovici, suma de 5.30 cor. în memoria iubitelui ei tată Iancu Pirtea, pentru care sumă să trimitem prin spitale 100 bucăți de cărți de rugăciuni soldaților români răniți.

Foc în uzinele Krupp

Din Essen a. d. Ruhr se anunță că din cauze necunoscute s'a iscat un incendiu în secția modelelor din uzinele celebre de tunuri Krupp. — Vântul fiind puternic, focul s'a întins și asupra atelierelor de cafe. După două ore focul a fost localizat. Câteva ateliere au fost distruse.

Biruitoarele trupe austro-ungare în toate situațiile create de război, sint totdeauna cu conștiința liniștită, că comandanții militari duc grijă spre a aproviziona trupele cu toate cele de lipsă și potrivite spre a face suportabilă viața pe câmpul de luptă. Dar totuși există nenumărate lucruri, mărunte, cari în totalitatea lor contribuie mult la sănătatea și prosperitatea trupelor și a căror procurare nu e treaba comandamentului militar. De acestea se țin d. e. Caramellele pentru piept ale lui Kaiser, cari nu sunt numai un mijloc de a împiedeca tusea, răgușeala și alte îmbolnăviri ale organelor de respirație, ci sunt și un mijloc excelent de întărire și îmbogățire prin conținutul lor de malt. După oboseli de tot soiul, ca marșuri, lupte, etc., e un mijloc potrivit spre a contrabalansa pierderea pulberilor și de a înlătura oboseala fizică și spirituală. Chiar pentru scopul acesta s'au găsit minunate Caramellele de piept ale lui Kaiser. În toată armata austro-ungară rar se află un soldat, care să nu cunoască caramellele acestea, pentru că se trimit în mii și mii de cazuri ca dar pe câmpul de luptă. Caramellele pentru piept ale lui Kaiser sunt preparate de firma FR. KAISER din Bregenz și se află de vânzare în cele mai multe farmacii și drogerii, precum și în magazinele de coloniale mai bune.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuștu,
Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

Dela Administrația ziarului
»Foaia Poporului Român«
BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36

se pot cumpăra următoarele cărți:
Rugăciuni pentru soldați

cu binecuvântarea Pr. SS. LL. episcopii Dr. E. Cristea (pentru gr. orientali)

Prețul: 1 exemplar cu porto poștal 10 filer;

50 exemplare cu porto poștal 3 cor. 20 fileri;

100 exemplare cu porto poștal 5 cor. 30 fileri.

Epistolia Domnului
(carte legată) cu porto poștal 45 fileri.

Ultima oră

Rușii spun: »De noi atârnă ca România să se alătore de Ententa!«

Berna, 10 Ianuarie. — Ziarul »Birservia Vjedomosti« anunță: Cea mai importantă chestiune a politicii mondiale în momentul de față e atitudinea României. Cu greșelile diplomației noastre am avut deajuns. Pentru România nu mai acel factor ar putea fi decisiv, dacă am înregistra succese mari în operațiunile noastre de pe câmpul de luptă din Galiția și Bucovina. Dacă așteptările ce le legăm de această ofensivă, vor fi satisfăcute, e incontestabil atunci că politica guvernului din București se va pronunța pentru Ententa.

Demisiunea guvernului muntenegrean

Roma, 10 Ianuarie. — Din Cetinje vine știrea, că guvernul muntenegrean prezidat de generalul Vukotics și-a prezentat demisia regelui Nichita. Acesta a încredințat pe generalul Miuscovici cu formarea noului cabinet.

Un vapor de război englez scufundat

Londra, 10 Ianuarie. — Oficios se comunică că vaporul de război englez »Edward VII« s'a scufundat. Echipajul a fost salvat.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele

— »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —
pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Scutiți soldații
prin

cu cei »3 Brazi«.
Milioane de oameni le folosesc contra

TUSEI

impotriva tusei,
răgușelei, flegmei, catarului de laringe și tusei convulsive.

Sunt bune la preîntâmpinarea răcelei, din cauza aceasta sunt binevenite fiecărui ostaș.

6100 atestate legalizate de not. publici dovedesc rezultatul sigur și popularitatea de care se bucura acest leac unic. Publicul este deci rugat să refuze orice falsificat primind numai Caramelul pentru piept Kaiser (cu 3 brazi), care singur are un efect tămăduitor. — Se poate căpăta în cele mai multe drogherii, dar numai în pachete de câte 20 și 40 fileri și în tuburi de câte 60 fileri.

Se află la toate farmaciile, drogheriile și magazinele de coloniale mai bune.